СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ЧУЖДЕСТРАННИ ГРАЖДАНИ ИЛИ ЛИЦА БЕЗ ГРАЖДАНСТВО, ПОЛУЧИЛИ ВРЕМЕННА ЗАКРИЛА НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ЗА СТУДЕНТИ В БЪЛГАРСКИТЕ ДЪРЖАВНИ ВИСШИ УЧИЛИЩА (със срок 21.6. – 5.7.2024 г.)

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Технически Университет Варна** Получен по електронната поща, обявена на страницата на МОН, на 28.06.2024 г., 14:48 ч. Цветелина Ковачева	По отношение на публикуваното за обществено обсъждане **Постановление за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България за студенти в българските държавни висши училища**. считаме, че е необходимо да се внесе яснота по отношение на финансирането на фиксираното в чл. 5 „…през първата година на обучението си преминават и **обучение по специализирана езикова подготовка**, организирана и провеждана от висшите училища, в департаменти, отговарящи на изискванията на Закона за висшето образование“. В тази връзка предлагаме: 1. Ако се има предвид Раздел V. Езикова и специализирана подготовка на чужденците, кандидатстващи във висшите училища в Република България (Загл. изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) от Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България***, то към чл. 5 след „обучение по специализирана езикова подготовка“ да се добави „ съгласно изискванията на Раздел V на Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България“*** 2. Ако се има предвид финансиране на това обучение от държавния бюджет, **предлагаме към чл. 6 (2),** *„(2) Средствата за стипендии и разходите за обучение на студентите по чл. 3*“ **да се добави „*и чл. 5 се осигуряват ежегодно от държавния бюджет чрез бюджетите на съответните висши училища“***	**т.1 Приема се по принцип** **т. 2 Не се приема**	В проекта на ПМС е заложено, че студентите, приети по реда на това Постановление, през първата година на обучението си преминават и обучение по специализирана езикова подготовка, организирана и провеждана от висшите училища, съгласно раздел V от Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България в департаменти, отговарящи на изискванията на ЗВО. Не е предвидено обучението по специализирана езикова подготовка да се финансира от държавния бюджет.

2.	**Фондация за достъп до права – ФАР,** публ. на сайта **https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=8418** на 03 юли 2024 г. 19:33:03 ч.	Във връзка с **член 3 (1)** от проекта на Постановлението, който гласи: "Министърът на образованието и науката ежегодно предлага на Министерския съвет за утвърждаване до 150 места, субсидирани от държавата, извън броя на приеманите за обучение студенти по чл. 9, ал. 3, т. 6, букви „а" и „б" от Закона за висшето образование, в рамките на утвърдения капацитет на висшето училище, за пълен курс на обучение на български език на студенти в редовна форма в български държавни висши училища, предназначени за лицата по чл. 1": Фондация достъп до права-ФАР смятаме, че бройката на местата е много малка. Децата от Украйна с временна закрила, които завършват тази година своето образование в Украйна, полагат матурата си тук, в България. Сред тях и техните родители ФАР направихме анкета-запитване и резултатът е, че повече от 200 деца изявиха желание да кандидатстват във ВУЗовете в България. През 2022 и 2023 година полагащите матурите си в България украински деца бяха по около 600 човека на година, тоест близо 1200 деца, но много от тях нямаха възможност за достъп до българско висше училище. Затова от завършилите през тези две години ще има още поне 150 желаещи. В заключение, **нуждата за тази учебна година е за поне 350 места**. Във връзка с **ПЗР, § 1.,** който гласи, че "За учебната 2024-2025 г. срокът за подаване на заявките по чл. 3, ал. 2 е до 5 дни от влизането в сила на това постановление", намираме този **срок** за много кратък и предлагаме да бъде **удължен на 2 седмици**.	**1. Приема се** **2. Не се приема**	Проектът на акт е актуализиран, като броят на местата е увеличен на 400. Удължаването на срока ще се отрази на разработването на РМС за утвърждаването на броя на приеманите за обучение студенти в изпълнение на постановлението, както и на самия прием след това.
3.	**Фондация ЮКРЕЙН СЪПОРТ ЕНД РЕНОВАТИОН,** Получен по електронната поща, обявена на страницата на МОН, на 04.07.2024 г., 14:25 ч. **Eventis, Писмо вх. № 1105-118/04.07.2024** 14:42 ч. Наталия Еллис Olena Dimitrova Administrative Officer	На 21 юни Вие открихте публични консултации по Проекта на Постановление на Министерския съвет за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на РБ, за студенти в българските държавни висши училища. Нашата фондация от първите дни на войната работи в посока адаптация и интеграция на пристигащите от Украйна бежанци и наблюдаваме, че е всяка година все повече и повече деца постъпват в местните училища. За пример - през 2022 г. в Пловдивските училища учиха по-малко от 300 деца, а днес този брой надхвърли 500 деца и очакваме по-нататъшен растеж до началото на учебната година. Броят на бежанците, които пристигат и остават в България също расте. И повечето от тях планират да записват децата си в училища, за да им осигурят непрекъснат учебен процес и интеграция, а също и да им дадат възможност да получат висше образование в България в бъдеще.	**Приема се**	Проектът на акт е актуализиран, като броят на местата е увеличен от 150 на 400.

	Ukraine Support and Renovation Foundation	В тази светлина от наша страна предлагаме **да се увеличи броят на украинските деца в чл. 3 (1) от настоящата цифра 150 на цифрата 500**, което ще даде възможност на по-голям брой деца в бъдеще да кандидатстват в българските висши училища, особено в специалностите, които са доста популярни в Украйна - математика, физика, информатика, инженерни специалности. Така ще позволим на техническите висши училища да приемат повече студенти, което ще помогне за запазването на катедрите по физика, математика, химия и други технически направления.		
4.	**ВАНЯ ДОБРЕВА ,** председател на Асоциация Хипофиза Получен по електронната поща, обявена на страницата на МОН, на 04.07.2024 г., 20:57 ч.	Предлагам да бъде дадена **възможност да продължат обучението си и студенти които са започнали обучението си в Украйна**. Има много нужни на България специалисти - лекари, медицински сестри и други медицински специалисти които в момента са в България. В момента завършват медицина студенти които са учили първите две години онлайн заради Ковид епидемията, след което 2 години онлайн заради войната. Част от тях са работили първите две години в Ковид отделения, а след това в ортопедии. Това е ситуация за която младежите нямат никаква вина. Много по-полезно за тях и всички нас ще бъде ако те получат възможност да преминат отново 5 и 6 ти курс в България, вместо две години да учат отново от учебници за да приравнят дипломите си. В мен са в контакт около 10 такива лица които учат медицина, но това би следвало да е възможност и за други специалности.	**Приема се по принцип**	Предложението е обсъждано когато възникна войната в Украйна. За целта беше изготвен проект на ПМС, който не беше приет. Продължаването на обучението е обусловено от много фактори, вкл. съблюдаване на нормативните изисквания за прием и обучение по специалности от регулираните професии. И към момента няма нормативна пречка лицата да продължат обучението си в български висши училища, съобразно нормативните изисквания.
5.	Върховен комисариат за бежанците на ООН, Получен по електронната поща, обявена на страницата на МОН, на 05.07.2024 г., 12:14 ч **Iva PARTSALEVA** Senior Integration	**I. Въведение** Представителството на Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) в България би искало да благодари на правителството на България за възможността да представи настоящите коментари по предложения проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България, за студенти в българските държавни висши училища. ВКБООН представя тези коментари в качеството си на Агенцията, определена от Общото събрание на ООН като отговорна да предоставя международна закрила на бежанци и други лица в рамките на своя мандат,	**I. Приема се за сведение**	

	Associate UNHCR Representation in Bulgaria	както и да подпомага правителствата в търсенето на дълготрайни решения за тях. Както е посочено в неговия Устав, ВКБООН изпълнява своя мандат за международна закрила, като, *inter alia,* „насърчава сключването и ратифицирането на международни конвенции за закрила на бежанците, контролира тяхното прилагане и предлага изменения в тях“. Отговорността на ВКБООН да упражнява надзор съгласно Устава е потвърдена в член 35 от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. („Конвенцията от 1951 г.“) и член II от Протокола за статута на бежанците от 1967 г. („Протоколът от 1967 г.“), съгласно които държавите - страни по Конвенцията, се задължават да „сътрудничат на Службата на Върховния комисар за бежанците на ООН [...] при изпълнението на неговите функции и по-специално да улесняват неговото задължение да контролира прилагането на разпоредбите на Конвенцията“. Отговорността на ВКБООН да упражнява надзор е отразена и в правото на Европейския съюз, включително чрез общо позоваване на Конвенцията от 1951 г. в член 78, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по- нататък ДФЕС). Отговорността на ВКБООН да упражнява надзор се прилага отчасти чрез издаване на тълкувателни насоки относно значението на разпоредбите и термините, съдържащи се в Конвенцията от 1951 г., както и чрез предоставяне на коментари по законодателни предложения и предложения по политики, които оказват влияние върху закрилата и дълготрайните решения за лицата под мандата на ВКБООН. **II. Общи коментари** ВКБООН приветства усилията на правителството за улесняване на достъпа на лицата с временна закрила до висше образование, които ясно показват решимостта му да осигури ефективното им включване във всички етапи на образование. ВКБООН оценява особено високо прогресивната и гъвкава законодателна рамка и процедури по отношение на записването в училище и признаването на признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование в рамките на основното и средното образование. Ако бъде приет, проектът за постановление, който има за цел да приложи последните законодателни изменения в Закона за висшето образование, предвиждащи лицата е временна закрила да бъдат приемани във висши училища при облекчени условия, а след приключване на временната закрила да могат да продължат образованието си при условията и по реда, определени за български граждани, ще улесни интеграцията им и ще спомогне за развитието на техния потенциал. ВКБООН припомня, че висшето образование не е просто следваща стъпка в образователния процес. Възможността за развиване на умения и квалификации след завършване на средно образование е основният мост между ученето и успешната реализация на пазара на труда, между зависимост от подпомагане и самостоятелност.	**II. Приема се за сведение**	

		ВКБООН приветства по-специално предвидената в проекта на постановление възможност за субсидирани от държавата места във висшите училища, специално предназначени за лица, получили временна закрила, предложението лицата да заплащат такси за обучението си в размера, определен за студентите - български граждани, както и възможността да се възползват от стипендии, студентски общежития и столове по реда на българските граждани. **III. Специфични коментари** ***Брой на местата, субсидирани от държавата*** Въпреки че приветства предложението за въвеждане на допълнителна квота за субсидирани от държавата места във висши училища специално за лица е временна закрила, ВКБООН изразява загриженост, че предвиденият брой от до 150 студенти годишно няма да е достатъчен, за да отговори на търсенето, особено през следващите учебни години. Както показват данните на МОН и в съответствие е проучванията на ВКБООН относно социално-икономическото приобщаване и намеренията на лицата е временна закрила, броят на учениците, записани в българските училища, и на тези, които възнамеряват да получат степен на висше образование в страната, се увеличава. Както е посочено в оценката на въздействието, придружаваща предложения проект, към 02.04.2024 г. има 10 560 деца е валидна регистрационна карта за временна закрила на възраст от 4 до 18 години, от които 738 са на 17 години и 484 са на 18 години. Поради това ВКБООН препоръчва **в проекта на постановление да се включи гъвкав механизъм за определяне на броя за субсидираните места, който да се определя на годишна база и да отчита пропорционалното увеличение на учениците, записани в български училища**. ВКБООН разбира, че откриването на допълнителни субсидирани места изисква и допълнителни ресурси и е готов да подкрепи правителството в проучването на различни възможности за финансиране. ***Разпределяне на субсидираните места*** Проектът на постановление предвижда в член 3, ал. 2 до 10 февруари всяка година държавните висши училища да подават в МОН заявка за броя на приеманите за обучение студенти за предстоящата учебна година с разбивка по професионални направления и по специалности. Ал. 3 предвижда броят на приеманите студенти да се разпределя по висши училища, области на висше образование, професионални направления, образователно-квалификационни степени и специалности. Няма яснота обаче как ще бъде обобщена информацията от всички 38 държавни висши училища и как ще бъдат разпределени съответните места в рамките на квотата. ВКБООН препоръчва **в постановлението да бъде изяснен начинът, включително критериите, които ще се използват за да се изготви разпределението.**	**III. Приема се** **Приема се по принцип**	Проектът на акт е актуализиран, като броят на местата е увеличен от 150 на 400. В проекта на акт следва да се заложат конкретни бройки за прием, съобразно изискванията на ЗВО и бюджетното финансиране. Съгласно изискванията на ЗВО броят на местата за прием на студенти следва да е в рамките на свободния капацитет на ВУ и заявените от тях бройки. МОН ще се съобразява с тези изисквания. Въвеждането на допълнителни механизми за разпределение на местата до голяма степен ще ограничи някои ВУ за сметка на други.

		Това ще даде възможност и на бъдещите студенти още от самото начало да вземат информирани решения за кандидатстването си във висши училища. ***Специализирано обучение по български език*** Член 4, ал. 1 от проекта на постановление предвижда, че приемът се извършва въз основа на изпити, които се провеждат на български език. Въпреки че тази разпоредба има за цел да насърчи усвояването на български език и записването в училище, ВКБООН припомня, че броят на наличните курсове по български език, включително тези предоставяни от финансирани от ВКБООН чрез партньорски организации или други неправителствени организации по проекти, не може да отговори на търсенето на такива курсове, а затрудненията пред ефективния достъп до училище в някои райони на страната остават, въпреки значителния напредък от 2022 г. насам. Поради това ВКБООН препоръчва **да се предприемат мерки за разширяване на предлагането на курсове по български език и за преодоляване на оставащите пречки пред достъпа до образование, особено в отдалечените райони**. ВКБООН приветства предложението по чл. 4, ал. 2 от проекта на постановление, че лицата, които са положили успешно държавните зрелостни изпити в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, могат да бъдат приемани във висши училища без изпит в съответствие е чл. 68, ал. 4 от Закона за висшето образование. Тази разпоредба би имала положително въздействие върху записването в българските училища. В член 5 от проекта на постановление се предвижда всички приети ученици да получат задължително специализирано обучение по български език. Въпреки че подобна възможност е полезна, ВКБООН предлага да се обмисли **възможността за освобождаване на тези ученици, които са положили успешно държавните зрелостни изпити в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, както и на тези, които представят документ, удостоверяващ владеенето на български език, издаден от висше училище в България, както е предвидено в Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България.** ВКБООН препоръчва **чл. 5 от проекта на постановление да бъде изменен, за да се позволи освобождаване от задължителното специализирано езиково обучение на лицата, обхванати от чл. 4, ал. 2, и на тези, които притежават документ, удостоверяващ владеенето на български език, издаден от висше училище в България.** ***Единно прилагане на политиката и недопускане на дискриминация*** Върховният комисариат на ООН за бежанците отбелязва, че в много държави предложените законодателни промени в областта на достъпа до висше образование бяха ускорени в следствие на разселването на бежанци	**Приема се по принцип** **Не се приема** **Приема се**	В проекта на ПМС е заложено, че студентите, приети по реда на това Постановление, през първата година на обучението си преминават и обучение по специализирана езикова подготовка, организирана и провеждана от висшите училища, в департаменти, отговарящи на изискванията на ЗВО. В доста от случаите чуждестранни граждани, говорещи български език, срещат редица затруднения в хода на обучението си предвид специфичната терминология за всяка от изучаваните специалности. В хода на обучение ВУ са гъвкави и могат да предлагат различни нива на обучение по български език. Предложеният механизъм в проекта на акт е достатъчно гъвкав.

		от Украйна започнало след началото военните действия през февруари 2022 г. ВКБООН обаче настоятелно призовава правителствата да бъдат бдителни за потенциална дискриминация, когато се въвеждат нови политики, и **да прилагат всички законодателни промени и политики както по отношение на украинците, така и към лицата, търсещи или получили международна закрила**. **ВКБООН препоръчва:** Да се гарантира, че проектът за постановление включва **гъвкав механизъм за определяне на броя** на субсидираните места, която да се определя на годишна база и да отчита пропорционалното увеличение на броя на учениците, записани в български училища; Да се изясни в проекта на постановлението **механизмът, включително критериите,** които ще се използват, за обобщаване на информацията от всички 38 държавни висши училища и за разпределяне на съответните места в рамките на определената квота; Да се обмисли възможността за **освобождаване от задължителна специализирана езикова подготовка по български език** на лица, които са положили успешно държавните зрелостни изпити в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, както и на лица, притежаващи документ, удостоверяващ владеенето на български език, издаден от виеше училище в България; **Да се предприемат мерки за разширяване на предлагането на курсове по български език;** Да се гарантира, че законодателните промени и политики се прилагат **еднакво и равнопоставено** към **търсещи или получили международна закрила,** <u>независимо от тяхната националност.</u> **IV. Заключение** ВКБООН се надява, че приложените коментари ще бъдат надлежно разгледани и взети предвид. ВКБООН остава на разположение за предоставяне на техническа подкрепа и експертен опит, за да се гарантира, че настоящите усилия ще доведат до приемането на ПМС, което подобрява ефективния достъп до виеше образование на лицата е временна закрила и е в съответствие със съответните международни и европейски стандарти и добри практики.	**Приема се по принцип** **Не се приема**	Критериите са в нормативната уредба – ЗВО и проекта на ПМС. В доста от случаите чуждестранни граждани, говорещи български език, срещат редица затруднения в хода на обучението си предвид специфичната терминология за всяка от изучаваните специалности. В хода на обучение ВУ са гъвкави и могат да предлагат различни нива на владеене на език.
6.	**СУОБ „Мати Украйна“** Олена Коцева, председател **От Eventis,**	От името на Сдружение на украинските организации в България (СУОБ) „Мати Украйна" Ви изразяваме нашето уважение и се обръщаме към Вас във връзка с открити от Вас на 21 юни т.г. публични консултации по Проекта на ПМС за приемане на чуждестранни граждани, получили временна закрила на територията на Република България, в държавни Висши училища и училища на Република България с голяма молба.	**Приема се**	Проектът на акт е актуализиран, като броят на местата е увеличен от 150 на 400.

	получено чрез ел. поща Писмо вх. № 17-116/05.07.2024 г. 19:20 ч.	Всички ние - държавата и гражданите на Република България, както и неправителствени организации в България от 24.02.2022 година, след започнатата от руска федерация пълномащабна война срещу Украйна се изправихме пред невиждана досега хуманитарна криза, с която се справяхме със съвместни усилия. Нашата организация съществува вече 10 години и преди пълномащабната война е осъществила десетки културни мероприятия. Но още през февруари 2022 г. ние създадохме собствена гореща линия и център за хуманитарна помощ. И днес този център продължава да работи и помага на много хора. В нашият център работят украинци-доброволци и български граждани безплатно. За период от февруари 2022 година до сега ние оказахме помощ на повече от 52 хиляди украинци в нужда. Наясно сме с нуждите и потребностите на тези хора. Едно от важните за тях неща е продължаване на образованието на децата им, след като все още за мнозина от тях е невъзможно да се върнат у дома в Украйна или просто няма къде да се върнат поради разрушения или временна окупация на родните им места. За Украйна е много важно оказването на политическа, военна и хуманитарна помощ от страна на Република България, както и подкрепата й на хиляди украински граждани, които временно пребивават на територия на Република България поради войната . Взимайки предвид тази любезно предоставяна за Украйна помощ и многобройни граждани на Украйна, чиито деца биха искали да продължат образованието си в български висши учебни училища, много молим да бъде разгледана възможността за **увеличаване на броя на местата от 150 до 400 за украински деца, субсидирани от държавата, в чл. 3** на проекта на Постановлението на Министерския Съвет на Република България за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България за студенти в българските държавни висши училища. Ще бъдем много благодарни за позитивно решаване на този въпрос.		